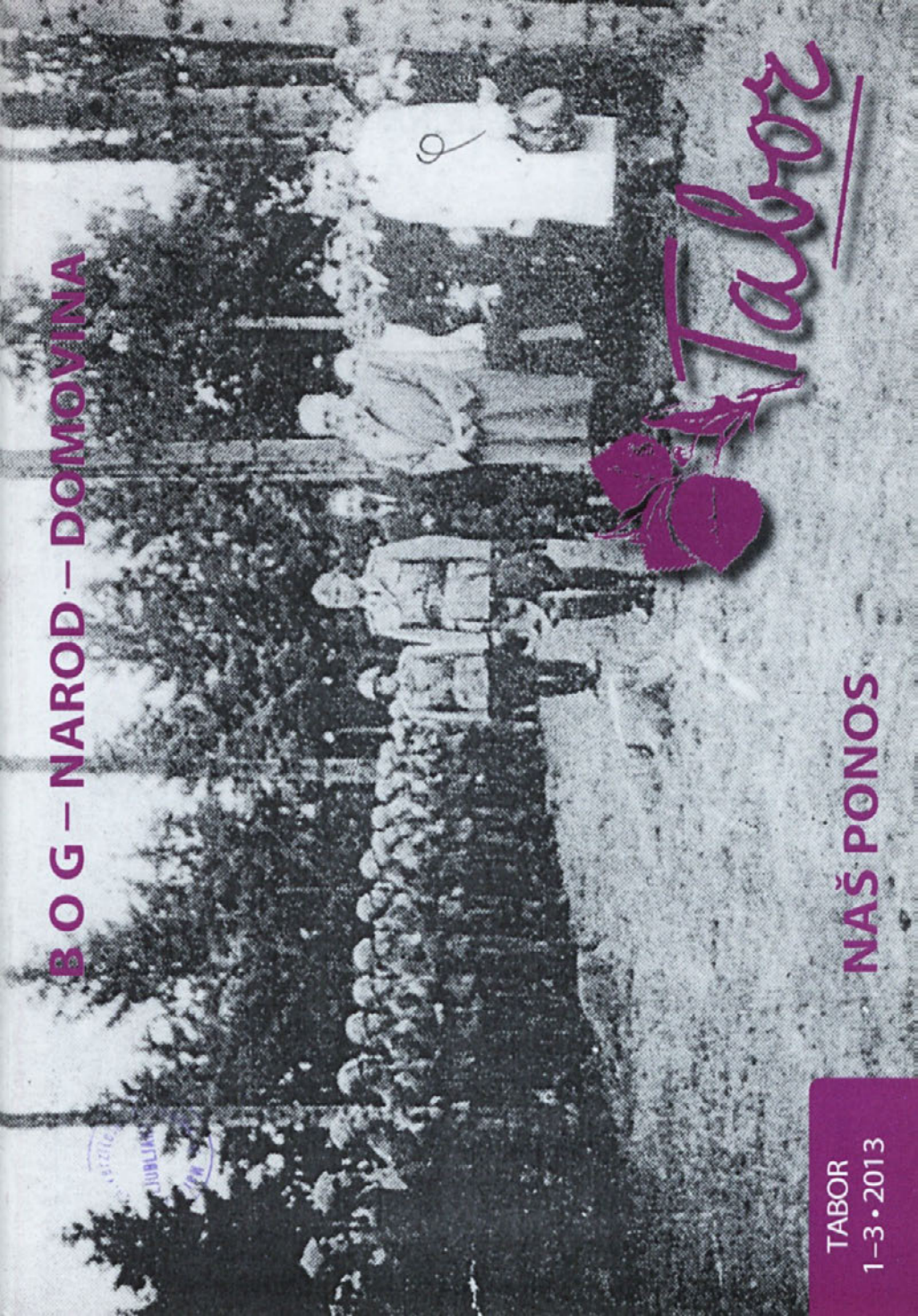

BOG – NAROD – DOMOVINA

Tabor

NAŠ PONOS

TABOR
1-3 • 2013

VSEBINA

Povzetek iz poročila Pogledov, glasila Inštituta Studia Slovenica	1
Otroci Petrička	5
O, da bi mogel – Marjan Jakopič.....	31
Razmišljanja ob 50-letnici nekoga	32
Na okopih – F. G.–I. K.	35
Proslava na Orlovem vrhu – M. D.	40
Žalostni spomin na Kočevski Rog – Polde Omahen	43
Goli otok – Rok Kajzar po Delu	44
Ob Lipi sprave na ljubljanskih Žalah	46

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

Januar–Marec 2013 • Ljubljana

Prinašamo povzetek iz poročila POGLEDOV, glasila Inštituta Studia Slovenica.

... Naša politična tragika med revolucijo je bila, da so komunisti kljub vsem svojim paktiranjem z okupatorjem ohranili formalno neodvisnost od njega.

Naši pa so kljub svojemu globokemu narodnemu prepričanju formalno šli z okupatorjem.

Ni pa bilo pojasnila ne od Kreka ne od Narodnega odbora, kako in kam naj bi domobranci šli, če bi sledili Narodnemu odboru.

Dejstvo je, da so vsi skupaj, domobranci, civilni begunci ter člani Narodnega odbora istočasno šli na Koroško.

Ko se je Narodni odbor odločil za umik, je bila pot proti Italiji že dva tedna v rokah partizanov.

Tako so imeli edini izhod na sever

Krekove izjave kažejo, da so ga (Kreka) politiki SLS in člani Narodnega odbora tako **pristransko informirali**, da so zanikali

vsako odgovornost domobranstva za prisilno vrnitev slovenskih oboroženih sil v roke komunistov.

Krek je poslal v objavo pismo, ki mu ga je pisal Ivan Prezelj. Ta je izjavil, da je dobil jeseni 1944 preko radio- postaje Draže Mihajlovića depešo, katere vsebina je bila sledeča:

Obstoji nevarnost, da bodo domobranci po vojni izročeni

Domobranski poveljniki bratje Bitenc: Jože, Mirko in Stane.

titovcem. Zato naj domobranske edinice gredo v ilegalo. Eno zimo bodo že vzdržale.

Sporočilo, ki ga je prejel Ivan Prezelj je nesel polkovniku Francetu Krenerju, na njegovo stanovanje in mu ga tam osebno izročil.

Krener je v javnem pismu dr. Kreku zanikal, da bi prejel od Prezlja kako Krekovo sporočilo.

»A pismo, odnosno brzojavka, ki ste jo vi g. predsednik poslali v Slovenijo, je bila nekaterim vodilnim članom Narodnega odbora izročena.

»Ne razumem pa one člane N. O., ki jim je bila vsebina pisma znana, pa so jo držali v strogi tajnosti, ne da bi mene kot komandanta domobranstva v tem obvestili, da bi podvzel primerne ukrepe.«

Krener je torej naprtil N. O. vso odgovornost za neinformiranje domorancev o nevarnosti, ki jim je pretila.

Na žalot vojaški poveljniki, politiki in N. O., ki so sporočilo dobili niso verjeli grožnji in zato niso nič poskrbeli za reševanje teh ljudi. ki so se zaupali njihovemu vodstvu!

Ko so prišli oboroženi oddelki domobranstva in četništva na Koroško so celo paradirali in Bitenc je ukazal mobilizacijo fantov!

Ni verjel Krekovemu opozorilu, ampak je verjel lokalnim Angležem, ki so lažnjivo obljubljali slovenskim oboroženim oddelkom pot v Italijo.

Tudi člani N. O. so verjeli lokalnim Angležem in niso poslali

oglednika, kot so na seji sklenili, da bi ugotovili kam Angleži fante dejansko vozijo!

In ta neprevidnost je imela za posledico, da sta dva njegova sinova dr. Basaja prišla komunistom v roke.

Iz vseh teh podatkov je možno sklepati, da so bili krivci te tragedije tisti, ki so bili s Krekovim sporočilom seznanjeni:

nekateri domobranski častniki, politiki in člani Narodnega odbora.

Ko je prišla novice, da gremo čez Dravo in tam odložimo orožje, je bilo sumljivo.

Nekaj častnikov se je zbralo pri hiši čez cesto in ugibalo, da bi odšli v gozdove, da se stvari uredijo in razjasnijo.

Navzoči pri pogovorih so bili: Rado Pavlič, Polde Selan, Lojze Makovec, Ivan Korošec, France Kranjc, Tone Polda in nekaj podčastnikov.

Predlog je bil pozitiven. Dogovorili so se, da počakajo do zadnjega, s tem obvestijo še ostale častnike in vojake in se odločijo, da organizirano odidejo v gozdove.

Nekateri Kreku niso verjeli, pač pa angleškim vojaškim predstavnikom, sodelavcem jugoslovanskih komunistov.

To je tragična resnica, za katero so vedeli najvišji, pa so nekateri sami dvomili, da more biti resnična, drugi pa so jo jemali, kot komunistično provokacijo, da bi se domobranci razbežali.

Tej absurdni novici se ni dalo verjeti, da je to mogoče od Angležev. Pridružila se ji je nekaka apatičnost v obrambi tovarištva: »kamor so šli drugi, gremo še mi!«

Ta apatičnost je bila močnejša v prijateljstvu kot muke in smrt, kar bi moglo slediti.

Šli pa so kot sužnji, da bo preje konec te satanske burke. Padli so v roke koristolovcev: našega vojaškega vodstva in Narodnega odbora.

Marija, ti pojdi z nami! So prosili fantje in civilisti.

OTROCI PETRIČKA

Jelka Šparovec, petnajst letna deklica v Petričkovem ogra-jencu, kjer so partizani »vzgajali« otroke s svojo odurno in izkušeno mučiteljico še iz gozdnih časov »Črno vdovo«.

Vzgajala jih je z vse mogočimi kazni: zmerjanjem, poniževanjem, udarci, stanjem na vročem dvorišču brez vode in hrane. Prinašanjem vode v strm grič iz celjske Savinje, zapiranju v silose, v »kamre« za sušenje mesa. Ubogi otroci!

JELKA ŠPAROVEC pripoveduje (*Taborišče Teharje*)

Ko so nas prignali do taborišča Teharje, je stražar odpri zaporno rampo in nam velel, da odložimo prtljago pred barako na desni in se znova uvrstimo. Prinesli so odeje in šotorska krila in jih pogrnili pred nas. »Odvrzite vse stvari, ki jih imate po žepih!« se je grozeče zadril partizanski stražar: »nalivna peresa, žepne nože, cigarete, vžigalice, škarje, šivanke, ure,

prstane, verižice, uhane. Kdor bo skril najmanjšo stvar, bo takoj ustreljen.«

... Najprej so planili na zlate predmete. Mama je snela zlati prstan iz roke. Sestra Kristina je imela masovno zlato verižico in obesek s sliko Brezjanske Marije. Jaz nisem imela zlate verižice, samo navadno, pa je partizan vzel tudi to.

Mami je ostal zlat denar, ki ga je imela všitega v podlogi plašča. Pred nami se je nabral velik kup zlatih predmetov. Pobrali so nam tudi vse druge stvari.

V hipu so bili fantje oropani najintimnejših spominkov, posebnost prstanov in verižic. Skoraj vsak, ki je snel prstan z roke, ga je poljubil ljubeče – srce je krvavelo – in ga položil na odejo.

Ko so odnesli odeje in šatorska krila z našimi predmeti, so nas začeli popisovati. Zahtevali so natančne podatke potem pa so odposlali kurirje v vse večje kraje naših domov. Proti večeru pa so nas civiliste nagnali v barake. Tudi domobrance so nagnali v barake tako na tesno, da so komaj mogli stati.

Partizani so ugibali o našem številu. Komisar je ugotavljal, da nas je približno 9.000 tisoč.

Oficirje so postrojili na prostoru, ki je bil nekoliko dvignjen in jih pred nami udarjali s puškami, revolverji, palicami, brcami in jih obkladaliz izdajalci, zločinci, okupatorjevi hlapci, golazen, ki jo bo treba uničiti.

Med oficirji sem poznala nekatere. Eden od njih je bil nadporočnik Kavčič. V baraki so bili tudi njegova žena in trije otroci. Pija stara 13 let, Dori star 6 let ter Janezek star 4 leta.

Iz barake so prignali ženo na dvorišče v bližino njenega moža, ki je moral stati mirno.

Partizani so se pohotno zapodili vanjo.

Menda jih je bilo 15 teh satanskih divjakov, ki so jo podajali drug drugemu, jo strašno pretepali, kleli, poniževali in se krohotali. Ostala je negibna.

Mož je moral vse te satanske orgije gledati z drugimi oficirji, ki so stali na ostrem kamenju v pekočem soncu.

Nekaj oficirjev je omedlelo. Žeja in peklensko dogajanje jih je strlo. Drugi so jih morali izvleči v jarek za barako.

Vsako noč so divjaki vdrli v barako s korobači in »mlatili« po nas kamor je priletelo. S kletvijo in brcami so zbujali drug drugega.

Nekatere so se hotele skriti ali ubežati, toda pri vratih je stal partizan z revolverjem in streljal, skriti pa se je dalo za drugo trpinko, in satan je mlatil po obeh.

Meni je rekel partizan: »Ti kurba bela, si držala porcijo, ko je belček klal partizane.« Odgovorila sem mu, da to ni resnica, tega nisem videla nikoli. Ves besen me je zbil na tla.

V naši sobi je bila deklica, stara 16 ali 17 let. Revica je imela malo daljši nos. Partizani so jo vlekli za nos, se krohotali, pljuvali vanjo in končno so jo ubili.

Tretji dan proti večeru so nas poklicali ven iz barake, da naj gremo v jedilnico po hrano. Do takrat nismo dobili niti vode. Baraka z vodo je bila nekako 4 metre od naše.

Šli smo proti vzpetini dvorišča, kjer je stala kuhinja s kotli in kjer je prijetno dišalo po hrani. Tam je bila velika miza s stoli, pogrnjena z belim prtom. Tudi vilice, žlice in noži ter krožniki so bili na mizi. To je bilo pripravljeno za partizane.

Ob pogledu na kruh bi se mi skoraj zbledlo v glavi. Za nas je bila kuhinja posebej. Za vrati je bil kup navadnih škatelj konzerv. Ob prihodu v jedilnico je moral vsak zgrabiti eno škatlo, v katero je kuhar vlil neko smrdljivo čorbo.

Tako močan vonj po razpadanju nečesa je imela ta čorba, da se je želodec obračal, kljub hudi lakoti. Da si lahko spil to gnojnico, smo si zatiskali nos. Med tekočino je bilo nekaj koščkov pokvarjenega nemškega krompirja z debelimi črvi.

Kljub smrtni grozi, pa smo bili lačni tako, da sem sanjala ponoči o belem kruhu, ki sem ga gledala vsak dan na mizi naših mučiteljev.

Nekega dne je v sosednji sobi nastal hrupen nemir in glasen protest. Slišati je bilo bruhanje in glasen jok. V porciji smo dobili človeške nohte z mesom vred. Začudeno smo zrli drug v drugega.

Dokler ni ena poskusila v porciji, ki je odpihnila plavajoče človeške nohte z mesom. Obrnila je glavo od porcije in globoko pljunila v kot.

Končno je lakota in še več žeja premagala tudi nekatere druge. Vse, ki so poskusile to »hrano« so dobile hudo drisko.

Pred vrata so prinesle nekaj kar naj bi bila kibla pred katero

so se komaj zvrstile. »Soba« je postala stranišče! Kjer so morala biti vsa okna zaprta, je bil direktno uničujoč smrad.

Peklenska nadloga so bile stenice in uši. Te golazni je bilo toliko, kot veliko mravljišče. Na lesenih stenah in stropu, so bili veliki madeži, rdeči in črni.

Ob večerih in ponoči so padale stenice po nas. Težko verjame, kdor ni poskusil to golazen ki ne miruje vso noč kot tudi uši, ki »tekmujejo« s stenicami, kdo bi hujši.

Takrat sem imela velike, debele kite. Čeprav so bili lasje svetli, so bili kmalu vsi beli od gnid in uši.

Praskala sem se do krvi. Vsa glava je bila v hrastah. Tudi telesnih uši je bilo, posebno okoli pasu in na notranji strani nog in rok. Vse so tako trpele.

IVAN OTT pripoveduje (*Taborišče Teharje*)

Ivan Ott je bil tudi poslan s svojimi starši v to gnezdo groze in mučenja.

Njegove krušne starše Franc in Slavka Kočevar sta bila ubita v Teharjah, kmalu potem, ko so odvedli Ivana.

Zgodaj zjutraj je v našo sobo planila Tinca (Njegova otroška prijateljica v tem »gnezdu«) Pripovedovala je, da si je v njihovi sobi neka mlada ženska ponoči vzela življenje. S koščkom stekla si je prerezala žile. Zjutraj je bila mrtva v mlaki strjene krvi.

V drugi sobi sta umrla od gladu izčrpana starejši moški in njegova žena. Njuni trupli so odnesli iz sobe ujeti nemški vojaki.

Tega dne nas niso pustili iz barake po hrano. V barako so prišle partizanke v spremstvu paznikov. Sestavile so seznam ujetnikov: ime, priimek, starost, spol in od kod prihaja.

Naslednjega dne Okoli desetih dopoldne se je na dvorišče primajal stari avto. Ko so se odprla vrata, se je usula skupina partizanov iz avta in se pognala v civilno barako.

Partizanka je začela klicati otroke, ki bi se morali ločiti od ostalih. Klicala je samo otroke.

Partizanka je prebrala moje ime in imena mojih znancev: Tončka, Marjance in Stanka.

Hitro je končala s klicanjem, nič se ni zgodilo.

Nihče od nas ni odšel. Matere so zaščitniško objele svoje otroke, nekatere so jih celo skrile za seboj.

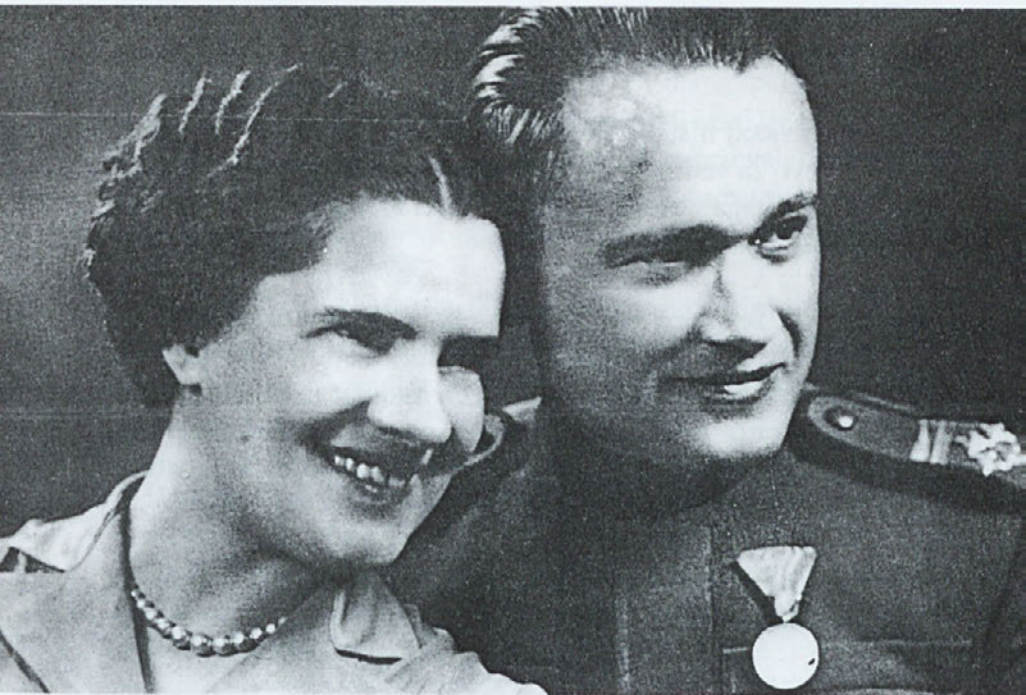
Pa je povzela partizanka: Otrokom se ne bo nič zgodilo, Peljemo jih, da bi se okopali in preoblekli. Nahranili jih bomo, in ko bodo vas pustili domov, bodo prišli tudi otroci.

Zopet se ni nič zgodilo. Partizanka ni rekla niti besede več. Umaknila se je in poklicala v smer, kjer so stali partizani.

To je bil hkrati klic na pomoč in ukaz.

Partizani so planili na matere in pričeli brutalno vleči kričeče otroke. Nosili so jih enega ali dva pod roko in jih potiskati v avto. Otroci so se upirali vreščali, klicali na pomoč in iskali zavetja. Matere so se borile z ugrabitelji ...

Trpele so surove udarce partizanov. Toda nič ni pomagalo. Nekdo od partizanov je začel svareče streljati v zrak in nam grozil,

Franč in Slavka Kočever

da bo naslednji rafal v nas. To je zaleгло, odpor se je zmanjšal. Vendar je še vedno nekaj mater poskušalo rešiti svoje otroke.

Tončkova in Marjančina mama je obupno prosila partizana: Pusti mi vsaj enega otroka, če veš kaj je Bog. Ta pa je zagrabil oba moja znanca za vrat, ki sta kričala na vse grlo in ju pričel vleči proti izhodu. Na vratih avta, se je ustavil, se obrnil k jokajoči materi in s porogljivim nasmehom zavpil:

»Ne v božjem imenu, ampak v imenu nove ureditve, bi ti moral pustiti otroke, da bi končali tam, kjer boš končala ti!«

Še preden se mi je približal eden od partizanov, sem objel mamu jo poljubil na obe lici in rekel sem samo besedo: Zbogom!«

Ne vem zakaj nisem rekel nasvidenje. Naključje ali občutek, da je to slovo za vedno ... Iz sosednje barake je partizanka nesla dojenčka, zavitega v plenice in neka druga v koce zavitega malčka, ki gotovo še nista shodila.

Neki fant, že skoraj dorastel se je obesil mami okoli vratu in skupaj z njo kričal na vse grlo: »Na pomoč, na pomoč!« Partizan ga je s palico tepel po rokah, toda otrok nikakor ni hotel izpustiti maminega vratu. Drugi ga je prijel za noge in ga vlekel vendar fant je bil »prilepljen« na mamu. Meni se je zdelo, da sta mati in sin zraščena skupaj.

Tako je tudi bilo. Nenadoma sta partizana odnehala, z grobimi udarci in nagnala oba v barako. Ta mama je vzela sina s seboj v smrt.

Avto je začel lesti proti izhodu. Matere so pritiskale svoje obraze na meglena okna barak. Tako umazana okna so postala še bolj neprozorna zaradi solz, ki so lile po steklu.

Ko je kdo od otrok odkril svojo mamu, ali mislil,, da ,jo je videl, je še močnejše planil v jok. V avtu so bili kriki, ki so parali srce. Mama ... Mamica moja. Mamica kje si? K mamici grem!

Nas štirinajst otrok odvzetih staršem v teharskem dvorišču po kdo ve po katerem merilu so zapeljali na zaplenjeno posestvo, na vzpetini desnega brega Savinje. Nekaj kilometrov oddaljenega od Celja.

Na samem posestvu je bilo več stanovanjskih in gospodarskih poslopij, postavljenih v obliki podkve.

V stanovanjskem bloku, obrnjenem proti cesti, je bil v prvem nadstropju večji prostor, kjer so jedli in se zadrževali čez dan. Na ta objekt je bila prislonjena večja druga stanovanjska zgradba, tudi enonadstropna.

Tukaj so bile kleti, kašča ter improvizirana pralnica. V pritličju pa kuhinja in spalnica za partizanske straže. V prvem nadstropju so bile naše spalnice. Drugi del zgradbe je bilo gospodarsko poslopje.

Ute za stroje, kuhinja za živino velik hlev, svinjaki. Na nadstropju je bil senik, prostor za koruzo sušilnica za meso. Malo v stran je bilo nekaj lop in dva velika betonska silosa. Silosa sta imela premer tri metre, globino pa pet metrov. Pokrita sta bila z nadstrešnico.

Spodaj poleg velike zgradbe se je raztezal velik travnik. Vse skupaj pa je obkrožal gozd, ki je na severu prehajal v pogorje.

Pripeljali smo se na dvorišče skoz vhod nad katerim se je dvigal zidan obok. Razvrstili so nas v nepravilne vrste.

Črna vdova

Pred nami se je razkoračila partizanka z rokami v bokih ... Njeni oficirski škornji, krasno položeni s katerimi je neprestano cepetala so mi najprej padli v oči. Oblečena je bila v jahalne hlače in brezhipno zlikano vojaško bluzo.

Njeni dolgi črni lasje so bili zviti v svitek, katere je pokrivala partizanska kapa z emajlirano peterokrako zvezdo. V roki je držala kratek usnjen bič, katerega sem kasneje dobro poznal in si ga zapomnil, kot to hudobno ženo, ki smo jo pozneje imenovali »črna vdova«

»Poslušajte vi pankrti! To ni poletna hišica na deželi, kamor smo vas pripekljali, da bi uživali. To je vzgojni dom, kjer bomo poskušali iz vas in vaših glav očistiti sovražne misli s katerimi ste vzgojeni. Pozabite peteklost, in ljudi, ki so povezani z njo.«

Učite se marljivo, da bosta dostojni državljani socialistične družbe, za katero so naši najboljši sinovi dali svoja živjenja.

Za to ste krivi vi vsi, izdajalska, beglogardistična in domobranska banda. Vsaka skorja kruha, s katero vas bomo hranili, je odtrgana od naših ust ...

Za svoje mlade pankrte boste skrbeli vi sami. Morali jih boste prati in negovati. Če bo kdo od njih crknil, boste krivi vi sami in tega vam ne bomo zamerili, ker to ne bo nobena škoda za nas.

Pri tem se obrne k partizanskemu spremstvu, ki se je smejalo v en glas, kot na ukaz.

Potem nas je spet ošinila z mrkim pogledom. Ničesar ne smete delati brez mojega ukaza. Brez dovoljenja ne smete zapustiti zgradbe, da vas razjarjeni slovenski narod ne bi linčal; vas bo varovala četa partizanov, ki ima ukaz, da strelja na vsakogar brez svarila. Ste razumeli?

Med nami je zavladal molk, celo najmlajši so nehali jokati.

»Smo gospa!« je bleknil nekdo izmed nas.
Partizanki je pognalo kri v glavo. »Kdo je rekel gospa?«

Neki malček je prestrašeno zajecjal: »jaz, jaz, nisem vas hotel užaliti, gospa, tovarišica«

Usnjeni bič se je fantu ovil okoli vratu, nato mu je primazala klofuto z ene in druge strani.

Deček je zakričal in se oprijel biča. Partizanka je otroka s spretno brco pognala med nas.

»To naj bo prva lekcija. Gospode ni več. Smo jih likvidirali. Za tiste, ki so ostali, bomo še poskrbeli!«

Nato je ovila bič okoli svojega vratu, iztegnila jezik in izbuljila oči kot obešenec.

Črna vdova se je obrnila k partizanom, vidno zadovoljna, s širokim nasmehom.

Partizanka je bila politični komisar, in poveljnik doma ter partizanov. Z njimi ni postopala nič boljše.

Žalila jih je pred nami in kaznovala s psovkami in bičem.

Potem so otroke popisali in preiskali. Seveda majhni otroci so ostali anonimni. Za spanje so jim odredili nekaj sob. Dečki posebej, deklice posebej.

Z deklicami so bili mali otroci, nekatere so morali paziti in jih hraniti.

Počasi so pospali, lačni in prestrašeni.

Skoraj se je zdanilo, ko se je oglasila vojaška trobenta ...

Vrata so se odprla in v sobo je planila črna vdova v spremstvu dveh partizank.

»Vstajanje! Marš, marš, hitro, hitro!

Ena od partizank je stopila k prvi postelji in ukazala: »Vsi k meni! Pokazala vam bom, kako se postilja. Kdor ne bo dobro pospravil postelje, ne dobi hrane ... Sedaj pa na delo!«

Neki malček je dolgo časa jokal, »Mamica, mamica!« Toda mamica je umirala v Teharjah, kjer ni vedela kako je z njegovim sinčkom. Kje je, je lačen, je bolan, trpi, ker je v tujem sovražnem svetu.

»Predno so ga vzeli, se je zavedel mamice, ljubezni, prijaznosti, mamičine toplote!«

Sovražni ambient sovražnih ljudi ga je uspaval v težke sanje. Ko se je zjutraj prebudil, je hotel poklicati mamico, pa se je zavedel, da je ni in je ne bo.

V strahu je pomočil posteljo. Ko je prišla »ona gospa«, ga je ozmerjala in kaznovala z »zaporom« dva dni v svinjaku.

Tinca je nam povedala, da perejo večja dekleta svoje in naše umazano perilo, prav tako tudi manjših otrok. Dečki so morali nositi vodo iz Savinje, ob spremstvu partizanskih straž in sekati drva za kuhinjo.

»Vsaka kaplica hrane je bila dragocenost, vsaka kruhova drobtinica je bila bogastvo.«

»Kako naj današnja generacija ceni svobodo, ko pa niso izza taboriščne žice hrepeneli po njej!«

»Kako naj današnji otroci, ki so zrasli ob bananah, sokovih, čokoladnih pudingih in čokoladah, cenijo suho skorjico sojinega kruha, za katero smo se mi otroci iz »vzgojnega doma« leta 1945 tepli.«

»Kako naj ti otroci, ki rastejo sedaj, cenijo mehke plenice, kreme s katerimi jih negujejo skrbne mamice, ko so tedaj, ko so ukradene naše malčke v komunistični sužnosti, povijali v zavržene vojaške cunje in jih kopali v mrzli vode Savinje!«

»Ali kdo razume razliko v pomenu besede, katero najprej izgovori otrok, **Mama!**

Razliko, ko to besedo izreče otrok materi ki mu nudi vso svojo ljubezen, toplino in zavetje, z razliko hudobnega pogleda črne vdove, ki je šla mimo. Njegova mamica pa trpi v taborišču, ali že »spi« v protitankovskem jarku pod skromno prstjo.«

V prvi učni uri smo srečali veliko dobrih stričkov, katerih imena smo si morali zapomniti: Marx, Engels, Lenin, Stalin, Tito.

Komisarka je rekla, da to niso gospodje, ampak tovariši. Rekla je še, da gospodov ni več.

Potem je nam pripovedovala o boljševizmu, komunizmu, socializmu, fašizmu. Same težke besede, ki si jih nismo zapomnili in še manj razumeli.

Večerja je bila sladka kaša. Ker se še ni zmračilo, so nam dovolili, da se lahko malo sprehodimo po dvorišču.

Skupina otrok se je zgrnila pod nadstrešnico lupe, kjer je neka starejša deklica pričela moliti Ave Marijo, da nam bi vrnili starše. Tinca Stanko in jaz smo se pridružili molitvi.

Naslednji dan smo po večerji pred spanjem spet ostali na dvorišču. Zopet smo prosili Marijo za naše starše. Tako smo bili zatopljeni v molitev, da niti opazili nismo, da se nam kje približala črna vdova.

Ko je slišala, da molimo za naše starše, ji je privrela na dan poplava najgrših, nesramnih kletev.

Iz škornja je izvlekla bič in pričela z njim tolči po nas, ne glede kdo je bil.

»V vrsto, v vrsto!« je hreščala histerično, da so se prestrašili celo stražarji.

Črna vdova je hotela vedeti kdo je naš vodja in kdo nas hujska k molitvi. Pri tem je preklinjala Boga, deklice je imenovala farške kurbe a dečke domobranski izmeček.

Ker se ni javil »vodja«, smo morali vsi stati na dvorišču do pozne teme.

Druigi dan so fantje so nosili vodo in Savinje, deklice so prale perilo.

Ostanek dneva smo preživeli v veliki sobi.

Črna vdova je prinesla več listov papirja in nekaj rabljenih svinčnikov To nam je razdelila in ukazala naj rišemo. Kar želimo.

Dal sem duška svoji fantaziji in s talentom za risanje, ki sem ga imel, ustvaril izid neke bitke: tanki ki so goreli, vsa letala, ki so se zrušila in vsi mrtvi vojaki so imeli peterokrake zvezde. To je bilo moje maščevanje. Želja otroka, ki so mu vzeli vse.

Ko je črna vdova pobrala risbe, sem prosil Boga, da bi opazila mojo. In res jo je. Dolgo si jo je ogledovala, potem pa se je obrnila proti nam. Kdo je to narisal, naj vstane.

Ponosno sem vstal in pričakoval pohvale.

Črna vdova me je ošinila od nog do glave in zasikala skozi zobe: »Tebe bom ozdravila sovražne, bolezenske domišljije ... Bodi brez skrbi, domobranček moj.

Na ta način se zahvaljuješ za hrano in toplo posteljo.

Nisi ti tisti, ki se je pritoževal in zahteval drugo posteljo. Naj se ti torej izpolni tvoja želja. Spal boš v sušilnici, kjer ni vlage ne hrane!

Zmečkala je risbo in poklicala partizane.

Ta me je surovo pograbil, odvedel v gospodarsko poslopje, na podstrešje, kjer je bila lesena kletka iznad kuhinje za živino. Naslonjena je bila na steno dimnika, v katerem je bilo veliko odprtin. To je bila kamra za sušenje mesa.

V ta prostor nas je porinil partizan in zaklenil vrata in odšel. Lotil se nas je paničen strah.

Pričel sem kričati na pomoč in z obema rokama začel tresti kletko. Do jutra nisem zaspal. Čez dan sem slišal dečke in deklice pri delu

Iz odprtin dimnika se je začel valiti gost dim. Vedel sem, da so naložili na ogenj. Dušilo me je in sem začel kašljati.

Pogasite ogenj! Ne kurite! Sem jaz zgoraj! Kričal sem v paničnem strahu. Nihče me ni slišal ali pa me ni smel slišati. Namesto mesa in šunk se je sušil živ človek - otrok.

Kamra se je napolnila z gostim dimom. Pljuča so bolela in pekla. Prevzel me je paničen strah, da se bom zadušil.

Z dlanmi sem poskušal pokriti odprtine v dimniku. Odprtin je bilo preveč, ali rok premalo. Sleknel sem srajco in z njo mašil, potem še hlače vendar nisem zamašil vseh lukenj

S strahom sem se zleknil na lesena tla kletke. Glavo sem pritisnil ob lesene rešetke na koncu, ki je bil oddaljen od dimnika. Tako sem preživel dan v »sušenju.«

Ko je črna vdova v prevzgojni uri zahtevala od nekega dečka iz Celja, kako je on doumel likvidacijo kapitalizma, je deček planil v jok.

Dvignil je roko in z jokajočim glasom dejal: »Jaz ne razumem ničesar! Ne razumem, zakaj so partizani vzeli mojemu očetu čevljarско delavnico. Oče ni bil kapitalist, je bil čevljar. Zakaj so

potem to delavnico dali nekemu partizanu? Torej bo sedaj on kapitalist.

Zakaj so mojega očeta, mamo brata in mene odgnali v Teharje?
Zakaj sem sedaj jaz tukaj a brat in starši v Teharjah?
Deček je prišel silno jokati, in prešel v histerične krike.

Satansko sovraštvo črne vdove.

Črna vdova se je naježila kot mačka pred psom. Skočila je na malčka, ga zgrabila za lase in mu primazala nekaj klofut.

»Ven, vsi ven na dvorišče!«

Partizana sta držala fanta, ki je jokal in klical: »mama, ata, pomagajta, pomagajta mi!«

Mama in ata nista mogla pomagati ubogemu sinčku, ker sta bila v teh dneh mučena in pobita.

Na dvorišču je črna vdova vse ozmerjala z nehvaležnimi pankrti in ošvrknila otroka z bičem po glavi, partizanu pa je zaukazala: »petnajst udarcev, nato pa ga vržite v silos za tri tni.«

Drugi partizan pa je udarjal na kolenu upognjenega otroka, njegov tovariš pa je štel. Poleg stoječa črna vdova pa je podžigala: »močnejše, močnejše!«

Ker pa se ji je zdelo, da partizan ni slišal, mu je iztrgala opasač iz roke in samo divje vihte po otrokovi zadnjici, hrbtu, glavi, ali kamor je priletelo, seveda brez štetja.

Po udarcih so razbitega otroka vrgli v silos ...

Tinca se mi je pritožila in zajokala, da jo od tolikega pranja boli hrbet. Roke so ji bile polne ran. Koža na drobnih prstkih ji je bila oguljena in nabrekla. Na sklepih je imela majhne odprte rane.

Naslednje jutro so vse otroke še pred svitom vrgli iz spanja in spodili na dvorišče.

Zakaj so otroke zbudili tako zgodaj, smo izvedeli od črne vdove osebno: »Nocoj so trije pobegnili. Kdo je vedel za beg?«

Ker ni nihče vedel, je nas spet kaznovala, da smo morali stati, še na pol oblečeni, v mrzlem jutru. Potem je napodila partizane, da izsledijo pobegle otroke. Prve trojke partizanov so se vračale brez uspeha.

Potem je sledila zopet kazen za katero smo prestajali stoje več kot pol dneva.

Na vzhodnih vratih so se pojavili trije begunci, katere sta prignala dva partizana. Lica so imeli objokana.

Črna vdova je skočila s stola. Iz grla se ji je izvil divji krik triumfa. Stekla je proti skupini in vesela sovraštva mahala z bičem.

Otroci med vrati so v bran dvignili roke. Črna vdova je tolkla po njih, kamor je priletelo. Po tem prvem valu divjega sovraštva je zgrabila deklico, med tem, ko je dečka prepustila partizanom, ki so ju odvedli v klet, od koder so prosili kriki otrok na pomoč.

Partizanka pa je deklico predala poleg stoječemu partizanu, sama pa si je pričela odpenjati pas.

Snela je z njega lok s pištolo, se vrgla na stol in ukazala partizanu: »Petindvajset!«

Parizan je vešče vrgel deklico prek kolena, ji dvignil oblekco. Črna vdova je zažvižgala s pasom.

Deklica se je vzpenjala in se tresla po vsakem udarcu, toda ni tako vreščala, kot dečka v kleti.

Črna vdova je obstala presenečena, kako je mogoče, da štirinajsetna tako hrabro prenaša udarce. Za trenutek je obstala, potem pa obrnila pas v roki,

Zamahnila je in sponka je z vso silo udarila po dekličini koži, da je brizgnila kri.

Otrok je kriknil od strašne bolečine a črni vrage je udarjal še en udarec in še enega in še ... Nihče ni štel udarcev!

Deklica je po desetem ali nekaj več udarcih nenadoma utihnila. Izgubila je zavest. Mučitelji so jo položili v prah na dvorišču in jo polili z vodo. Le s težavo so jo zbudili in nadaljevali z udarci.

Bojan Polak - Stjenka,
»narodni heroj«, komandant
II. divizije Knoja, ki pred
Pučnikovo preiskovalno
komisijo »ni nič vedel«
za tisoče zločinov.

Deklica je ponovno izgubila zavest in spet so metali vodo vanjo. Drugi pa so se pogovarjali s črno partizanko. Po razgovoru so prenehali z eksekucijo.

Iz kleti so prignali oba dečka pretepena in krvava. Srajčke so jima visela v cunjah, lica zabuhla in presekana z modrimi črtami. Eden je imel presekano ustnico, drugi zaprto in zatečeno oko.

Potisnili so ju k deklici, ki se je med tem osvestila. Od nekod so prinesli dolgo vrvo. Partizan jo je razrezal na več kosov. S temi konci so zvezali trojico otrok roke na hrbet.

Črna vdova si je spet pripasala pas. Izdala je ukaz štirim partizanom o likvidaciji.

S puškami v pripravnem stanju, so odvedli otroke s posestva ... Nič več jih nismo videli.

Črna vdova je molčala, potem pa nam zagrozila, da se bo tako zgodilo z vsakomur, ki bi mislil na beg ali skušal pobegniti.

Ostanek dneva smo preživel v zgradbi, kjer so bili mlajši otroci. Ti razen joka niso ničesar videli ne slišali. Radovedno so nas spraševali, mi pa smo samo zamahovali z rokami. Nismo hoteli obujati spomin na ta grozni dan.

Stalno kazen, kakor v Teharjah, so partizanski rablji prakticirali tudi nad otroci v tem domu.

Bičanju črne vdove sem se izognil, nisem pa mogel uiti drugi kazni. Pristal sem v žitnem silosu »da se malo ohladim«, kot mi je cinično dejala črna vdova.

Tako sem lahko spoznal še eno metodo prevzgoje. V silos so

nas spuščali po dolgi lestvi, katero so potem odnesli, ko je bil kaznjenec na dnu. Navadno je bil v silosu samo en kaznjenec.

V primerih, da je bila sušilnica »zasedena«, sta se v globokem dnu znašla dva.

Bivanje v silosu je bilo odvisno od črne vdove, od prekrška ali »milosti«.

Hrana je bila obrok kruha in voda, en topli obrok, ali pa so na vse pozabili.

Za kaznjence v silosu je skrbela izključno črna vdova.

Za spanje je bila deska, za vsakdanjo potrebo večja pločevinasta škatlja. Noči v silosu so bile hladne. Na dnu je bil velik smrad po urinu in blatu.

Pločevinasto škatljo so neredno praznili, zato se je njena vsebina polivala čez rob.

V tem stanju sem preživel pet dni, strah me je bilo pa mraza.

Vrhunec depresije sem doživel za svoj 11-letni rojstni dan, ki sem ga »praznoval« v smrdljivi in vlažni betonski luknji, lačen in prezebel.

Ko so čez pet dni spustili v silos dve dolgi lestvi, navezani druga na drugo, sem se nalašč vzpenjal počasi, kot da sem ves trd in, da mi je žal, da moram zapustiti ta smrdljivi zapor.

Ko je prišel šolo obvezen čas, so otroke poslali v šolo v Celje. Bili so v slabih oblekah, neumiti, brez knjig in šolskih potrebščin. Otroci iz mesta so se jim približali.

Nahujskani po nekaterih partizanskih sošolcih, so jih začeli zmerjati z smrdljivci, ovcami, razcapanci, pritepenci. Prišlo je tudi do fizičnih spopadov.

Poparjeni smo stopali po mestnih ulicah, korak, dva za nami pa partizan s pušk na rami.

»Enemu so iztrgali rokav pri srajci, drugemu so jo rztrgali, jaz sem imel na licu globoko krvavo prasko in zvezek so mi ukradli«.

Črna vdova je opazila njihovo stanje in spremljajoči partizan ji je pojasnil, »da so jih premlatili dijaki v šoli.«

In namesto, da bi se črna partizanka pozanimala kakšno je stanje v šoli, je otroke ozmerjala in kaznovala s klečanjem na pesku.

»Če se bodo v šoli še enkrat pritožili nad vami, boste videli svojega boga« jim je grozila.

To je bila sedaj čisto nova situacija. V šoli so nas topli, ker smo sirote brez staršev, ki so jih pomorili partizani, tukaj pa nas zopet kaznujejo, ker nas drugi tepejo.

Kaj vse bo še povod za kazen, česar mi nismo krivi in kar se očita našim staršem.? Kdo ve, koliko časa bi še trajalo naše nevzdržno stanje, ko ne bi črna vdova nekega dne prišla v šolo, kjer so jo obvestili o stanju.

Kaj so ji povedali komunisti v šoli ni znano, znano pa je da se je ona sama izmislila »napadalce, nasilneže« in to smo bili mi.

V njenih očeh smo bili banditi, nasilneži, potomci sovražnih izmečkov, ki terorizirajo otroke poštenih državljanov.

Ko smo prišli na posestvo je bilo povelje črne partizanke: »Vsakemu po petnajst udarcev s pasom«.

Kmalu po vsem tem je prišla črna vdova in povedala, da bodo prišli »tovariši«, komisija, ki bo pregledala stanje »vzgojnega doma« in življenje v njem.

»Pazite se me, če bi se kdo nad čem pritožil«, je zažugala v strahu črna vdova. Pomagali vam itak ne bodo. Ko bo komisija odšla, se bom s takimi pozabavala.

»Nič ne boste spraševali, temveč samo odgovarjali na vprašanja komisije. Tisti, ki imajo po telesu kakšne rane naj se ne izpostavljajo komisiji.

»Biti morate veseli in peti morate. Na vsako vprašanje odgovarjajte samo dobro in lepo nam je. »Radi imamo našo vzgojiteljico«.

»Ste razumeli!«

Otroci so tisti dan spali v čistih posteljah. Drugi dan po zajtrku ni bilo treba delati in lahko so se prosto igrali po celem posestvu.

Pred poldnevom je pritekel partizanski izvidnik in najavil, da prihajajo. Pripeljal je avtomobil iz katerega je izstopilo pet oseb.

Mali Ivan še v tivolskem parku v Ljubljani.

Dve ženski v civilu, člani rdečega križa, starejši moški, partizanski oficir in njegov spremljevalec. Po partizanskem pozdravu je prišla črna vdova, elegantno oblečena.

Po pozdravu s partizanskim oficirjem se je rokovala s člani komisije, nakar se je začel razgovor in razkazovanje prostorov. Sledilo je bogato kosilo, za otroke, partizane in komisijo – vsi enako!

Črna vdova je bila hinavsko prijazna do otrok, z narejeno vljudnostjo jih je spraševala, zakaj danes, kot navadno – ne želijo dodatka.

Otroci so jo »ubogali«, stekli v vrsto in se pričeli prerivati pred kotlom. Črna vdova se je pričela opravičevati. Vljudno je mirila otroke in se čudila, zakaj se danes drenjajo, kot lačni volkovi.

Članom komisije se je vse zdelo nenormalno, prisiljeno, narejeno. Otroci so bežali pred njimi, da ne bi kdo kaj nepravilnega odgovoril.

Žena z oznako rdečega križa se je oddaljila od skupine in se približala deklici na drugem koncu travnika. Prijela jo je za roko, da ji ne bi pobegnila in jo pričela izpraševati.

S strupenim pogledom je črna vdova strmela. Tudi ostali člani komisije so se razkropili za otroke.

Mene je starejši gospod v civilu vprašal ali obiskujem šolo. Hotel je vedeti, zakaj sem prekinil. Dvom in previdnost sta me prisilila, da nisem odgovoril na vprašanje.

Gospod ni popustil. Silil je z istim vprašanjem. Prešel sem v napad:

»Striček« sem ga pogledal z nedolžnim izrazom, ali vi morda veste, kje so moji starši«.

Osuplo me je pogledal in se brez besede oddaljil.

Črna vdova je ves ta čas kot čebelica obletavalala od enega do drugega in se skušala vključiti v pogovor ali ga vsaj zmotiti.

Člani komisije so odločili, da prekinejo obisk. Poslovili so se od nas, črne vdove in od posadke.

Po odhodu komisije je črna vdova hotela vedeti o čem so nas spraševali »tovariši« in kaj smo odgovarjali.

»O šoli in kako nam gre učenje.« Eden ji je to odgovoril, kar smo potem vsi ponavljali. Črna vdova ni verjela. Besno nas je prebadala s hudobnim pogledom.

»Hudič vas bo vzel, če ste kaj izblebetali.

Naslednji dan je prišel na posestvo partizanski kurir, nakar je cela posadka zapustila posestvo. Drugi dan sta se pripeljala na posestvo dva avtomobila v katerih so bile tri ženske v civilu.

V te avtomobile so vstopili partizanka črna vdova in oba partizana. Odpeljali so se brez pozdrava. Iz našega življenja je izginila partizanka črna vdova, s svojima pomočnikoma – za vedno.

Upravljanje na posestvu je prevzela ena od žensk, ki so prišle iz življenja v dečji dom in se je vse spremenilo. Političnih predavanj ni bilo več, tudi kazni ni bilo več.

Otroci so se učilo ročnih del in često hodili na izlete v bližnjo okolico.

Učili so se pesmi, recitacij in celo nastopili v celjskem gledališču. Za uspele predstavo so bili otroci nagrajeni z kino predstavo.

Kmalu je prišlo sporočilo, da bodo otroci zapustili posestvo in se naselili – ločeno dečki in deklice v dva nova domova v Celju. S posestva so odšli peš z raztrgano obleko in culo.

Prek lesenega mostu na Savinji so se ločili deklice od dečkov, ki so šli v dom na Ljubljanski ulici 25, kjer jih je čakalo veselo presenečenje v čistoči in udobju v stavbi, dovoljni hrani in prijaznem osebju.

Tudi tam je Ivan narisal bitko, le da je iz previdnosti na razbite tanke in letala ter mrtve vojake narisal belega orla.

Tudi teta Gigica je pogledala Ivana, potem spet risbo. Dolgo je gledala, nato pa vzela rdečo barvo in z njo na gorečih tankih in letalih narisala peterokrako rdečo zvezdo, na nepoškodovanih vozilih pa jo je zradirala ...

Ivan je pozneje v tem domu našel pravega očeta – Hrvata, ki ga je odvedel v Zagreb. Ko se je peljal z novim očetom v vlaku, se je v duhu poslavljajal od ukradenega otroštva in zasute ljubezni.

»Zbogom starši! Počivajte v božjem miru! Zbogom nesrečna Slovenija!«

Šipa na oknu je bila suha.

»Brez sledu solz. Suha kot moje izjokane oči, ki nikoli več niso jokale.

Jokala je duša, toda ta nima solz!

Marjan Jakopič

O, DA BI MOGEL

Prejmi topel pozdrav, draga mati!

Ne veš. Kako mi je nocoj lepo;

Nad mano gozd šumi, ta temni bukov gozd, moj novi dom.

Šepetanje v vrhovih dreves, šelestenje padajočega listja

Hladi čelo, kot da ti tvoja roka pravkar drhtela preko obraza ...

Mnogo nas je, vsi mladci polni moči,

V nas je toliko mladosti, da srce kipi.

Čeprav se je iztekla iz njega kri, že dolga leta nazaj.

Saj veš draga mati, majnik je bil rdeči majnik tedaj ...

Bratje smo bratje od včeraj in danes

In v naših srcih je ista pesem in sanja:

O domu, rožah o sreči, svobodi, ki so jo zakopali še globlje kot nas!

Kje je tisti lepi čas, ko svet je slovenski sanjal o soncu,

ki bi moralo vziti,

preko belih cerkva in vinskih goric zasvetiti?

Vsi smo padli v grobove. Komaj je kaj prsti na naših obrazih.

Listje jesensko boža nam neumita lica.

Kako je svečan dotik Tvojih rok moj Bog!

Dobro nam je in nas ni strah,

Čeprav rije krt po nogah

in naše kosti so nove pomladne piščali.

Lepo nam je, zato ne bodi v skrbeh.

Nocoj smo si trhle roke podali,
Križ se lesen na vrhu griča sveti ...
Mi pa strmimo vanj in molimo,
Saj so vsi sveti ...

Ne joči nocoj,
čeprav je novembrska noč
in veter odšel je na pot
s culo hrepenenja pod okna

**O, da bi mogel kot on
Te o mati, objeti!**

RAZMIŠLJANJA OD 50-LETNICI NEKOGA

Vedno kadar berem tiste ganljive članke o naših zaslužnih možeh, ki so se srečali z Abrahamom (čudno, da na naših ženah nikoli ne najdemo nič zaslužnega, ali pa nikoli niso stare 50 let.)

In ob teh naših 50 letnikih mi misli navadno uidejo na drugo polje.

Nekdo se je rodil 30. aprila 1917 v kraju, ki ni nič posebnega: Na Pobrežju pri Mariboru. Nato je dečko živel v vasi, ki jo samo na posebnih zemljevidih najdem: Sveti Miklavž v Prlekiji. V tisti Prlekiji, ki je svet tako zase. Dobri Bog ji ni dal mnogo bogastva, a v tiste skope gorice je vlil toliko sanjeve lepote, da srca bednih goričancev hlipajo v pesmi, ki do konca ne bo nikoli izpeta.

Tudi ta dečko je pil in srkal vase lepote goric, je čutil njih bedo, je sanjal, je živel njih spev.

Ko so videli da je ta mali dečko nadarjen, so ga poslali v šole. Tako nekako, kot bi rekel Finžgar: Študent naj bo!

Ta deček je pozneje mnogo sveta prehodil, mnogo zase in za druge pretrpel mnogo presanjal in mogo sanj uresničil.

Študent od Sv. Miklavža obhaja zdaj daleč od svojih goric petdeset letnico življenja. Bil je med nami v Buena Airesu, smo ga poznali, vemo kdo in kaj je bil: Dr. Stanko Kociper, Bil je in ni ga več!

Vem, da je godrnjal in morda pa še kaj zaklel po prleško.

Dragi Stanko, v večnost ti govorim: Ljudje Tabora hočemo biti poštene! Zato ker hočemo biti poštene, ker priznamo vsakemu – brez ozira kaj in kdo je – Njegove zasluge. Vem tudi, da moje svobode ne boš kratil, pa naj ti bo to pisanje po volji ali ne.

Kot mlad dijak sem spoznal Prlekijo, tebe pa ne. Prvič sem o tebi čul in prvič sem te slišal na tisti veliki dan – se spominjaš, ko je tudi slovenski narod po vseh porazih in ponižanjih, po vseh tujih in domačih spletkah, spet »našel svojo dušo« dan, ki bo ostal v zgodovini kot rojstni dan slovenskega domobranstva: 10. oktober 1943.

Tedaj smo korakali po ljubljanskih ulicah, prvi domobranski prostovoljci, Fantje, ki smo komaj zapustili šolske klopi. Še brez pušk in vojaških oblek, a že z jasnim znamenjem in točno določeno resnico: s čisto slovenske zastavo!

Dr. Stanko Kociper

Naj še zdaj nekateri razglablajo našem »kolaboracionizmu«. Zgodovina bo lahko samo eno napisala:

Pod nemško okupacijo smo šli na ljubljanske ceste s slovensko zastevo!

Bela modra in rdeča se je vila po Ljubljani tedaj, ko so »borci Osvobodilne fronte« ns rdeče cunje risali srp in kladivo.

Mi nismo rabili ne kljukastega križa ne laškega snopa. Ne tedaj in nikoli! Samo čisto slovensko zastavo. In tedaj si govoril Ti Stanko! Povedal si nam in celemu svetu, da hočemo tudi mi Slovenci živeti. Da se bomo za svoje lastno življenje in zaobstoj slovensta borili. To si nam povedal.

Tvoj prvi veliki govor je bil to. Tvoj prvi veliki nastop ne več za razvoj, ampak za obstoj naroda.

Stanko za ta tvoj govor 10. oktobra 1943 smo ti hvaležni!

Mi vsi, ki še pošteno mislimo, smo ti hvaležni in hvaležni ti bodo poznejši rodovi, tudi zaradi tvojega uredništva lista Slovenski donobranec.

Hvaležni smo Ti – ne vsi, samo nekateri – bodimo pravični. Mnogi smo Ti hvaležni a dejstvo, da si bil osebni tajnik in kot vojak adjutant človeka, ki mu zgodovina šele nakazuje in pripravlja pravo mesto, ki bo brez dvoma častno in vzvišeno: pokojnega generala Leona Rupnika.

Osebno ti povem, da se mi upira, da bi naš list Tabor zavzel neko Rupnikovo linijo, ker to ni potrebno.

Ponosni smo ti za tvoje trpljenje, ko so te maja meseca konfirirali v Millstattu in za tvoj poznejši križev pot, ko si bil skupaj z generalom Rupnikom zaprt v kraju Fedaraum ob Zilji.

Velik del tvojega begunskega življenje je v zaporih. Končno, ko

si bil v taboriču Spittalu tajnik vicedirektorja UNO so te za veliki petek leta 1947 znova zaprli in poslali za 12 mesecev v Wolfsberg.

Stane Ti si še poba, ki zna v neki meri še pripraviti kakšno zagonetko. V katero bo položil svoje uporno sanjavo zagoriško srce. In bo z nerodno preprostostjo vzknila sijajna lepota, ki nas bo prevzela, da bomo vse gledali kot »na božji dlani«.

To želi Tebi
petdesetletniku Tabor

FG.-IK.

NA OKOPIH

Mrzla Velika noč leta 1942 je zaznamovala prvo obletnico okupacije. Pomladno sonce

ni moglo ogreti razbičane slovenske zemlje. Slovenski človek je v strahu čakal, kaj bo prinesel naslednji dan.

Eno samo leto okupacije je slovenski narod dobesedno potisnilo ob steno – na rob prepada.

Zapori so bili natrpani in vedno več je bilo takih, ki so bili odpeljani v koncentracijska taborišča: Rab, Gonars, Palmanova, Riniči, Mathausen in drugi kraji so vtisnili v slovensko dušo črn pečat.

Niso še utihnile novice o talcih in o preseljevanju slovenskih ljudi na Štajerskem in Gorenjskem, ko se je nad ubogim narodom pojavila nova kuga – komunistična revolucija. Komunisti so izrabili tiste najtežje trenutke okupacije in zasadili nož v hrbet svojemu narodu.

Najprej so roko v roki z okupatorjem poskrbeli da so čim več ljudi nagnali v internacijo. To uničevanje se jim je zdelo prepočasno. Poslali so v akcijo teroristične trojke in začeli z načrtnimi umori.

Prva žrtev je padla že leta 1942. Tej so sledili umori marca in v vseh naslednjih mesecih.

Morili so narodove predstavnike, študente, izobražence, žene in dekleta, celo otroke.

Strah pred to novo kugo, je razjedal telo in dušo našega človeka. Najhuje je bilo to, da ni bilo pomoči od nikjer! Od koga? Ali kam bi se skrili, ko je bil ves narod razklan in osovražen brat z bratom, sosed s sosedom.

Zavedni Slovenci so že leta 1941 začeli pripravljati načrt za upor proti okupatorjem. Žal, te priprave so bile prepočasne, računajoč na dolgo dobo vojne.

Sredi teh priprav pa so se pojavile komunistične, teroristične trojke z lažno masko OF v gozdovih. Pod to masko se je skrila komunistična partija in prevarala marsikaterega zavednega Slovenca, katerega so prevzgojili v Janičarja.

Organizatorji upora proti uničevalcem slovenskega naroda so bili tedaj prisiljeni podvzeti drastičen ukrep in postaviti na teren oboroženo silo, ki bo branila narod pred popolnim uničenjem.

Tudi ta »drastičen« ukrep je bil prepočasen in nismo bili v stanju postaviti na teren skupino, ki bi bila kos komunističnim morilcem.

Postavil smo na teren 17 mož, ki pa so bili v glavnem še ne

izkušeni, vendar odločni: »Svoboda ali smrt!« je bilo njihovo vodilo!

Zavedati se moramo, da so komunisti bili tedaj v mnogo boljšem položaju. Imeli so za seboj močno organizacijo partije in kadre, ki so bili izvežbani v španski revoluciji. Komunistom ni bilo mar, koliko ljudi bo padlo, ni jim bilo mar trpljenja naroda, Pred seboj so imeli samo en cilj – doseči oblast za vsako ceno!

»Sedaj ali nikoli!« je bilo njih vodilo in geslo.

Takoj po Veliki noči so organizatorji prve ilegale odšli na Dolenjsko, da zberejo prostovoljce za formacijo prvega odreda.

Povsod so naleteli na težave. Ljudje so bili zbegani in prestrašeni nad terorjem in zato tudi nezaupljivi do vsakega, kdor je poskušal organizirati obo-
rožen odpor.

To nezaupanje in strah pred komunističnimi in oku-
patorjevimi represalijami je
naše ljudi držalo v pasivnosti
in neodločnosti.

**Partizansko gibanje so vo-
dili komunisti, ki so bili pod
vplivom sovjetskih boljšev-
ikov. S terorjem so pov-
zročili odpor prebivalstva
in nastanek vaških straž.**

Več kot mesec dni je trajalo od začetka poskusov do formacije prve skupine, ki se je končno le organizirala v odred vsaj z zasilnim orožjem. Ta neodločnost pa je imela posledice v tem, da so komunistični terenci izsledili prvo zbiralno taborišče in napeli vse sile, da bi uničili to enoto.

Partizanski odred ni zajel to skupino, toda v jezi se je maščeval nad onimi, za katere je vedel, da so šli tej skupini kakorkoli na roko.

Prva ilegalna skupina 17 mož, med katerimi so bili trije oficirji je v noči od 17. do 18. maja 1942, točno opolnoči odšla iz gozda v Bizoviku, preko Sv. Urha, prečkala progo čez Škofljico in se podala preko ljubljanskega barja, Ilove gore v smeri proti Gorjancem – v zibel patizanstva.

Težka je bila pot te sedemnajstterice, silno težka. Že peti dan po odhodu iz zbirališča je doživela svoj prvi ognjeni krst. Da ni bilo v edinici hladokrvnega kapetana Dobrivoja Vasiljeviča – Iztoka, ki se je znašel tedaj, ko je nad sto partizanov pri starem gradu v Dobropolju obkolilo to enoto, bi že tedaj bilo konec prve ilegale, ki pa so z zvijačo in orožjem pognali v beg partizane in sebe rešili pogina.

Koliko borb je sledilo tej prvi borbi, nihče ne ve točno. Borbe so se vrstile druga za drugo in vsaka je bila srditejša od prejšnje.

Sedemnajstterica je v štirinajstih dneh dosegla svoj cilj – Gorjance. Do tedaj je štela borbe z Italijani in partizani.

Nič več fantje niso bili tako malenkostni. Dozoreli so v prave gverilce, ker tak je veleval ukaz. Niso prišli v Gorjance, da bi iskali zavetja v tem mogočnem pogorju, prišli so, da bi izpolnili nalogo, ki jim je bila poverjena.

Takoj po prihodu so začeli z akcijami in te akcije so se sto-

pnjevale. Posebno tedaj je prikipelo v njih navdušenje, ko so sredi junija dobili prvo okrepitev s prostovoljci iz Mirenske doline.

Kadar bo zgodovinar zapisal objektivno sliko medvojne dobe, se bo moral nujno ustaviti tudi ob teh fantih, ki so se obdržali na terenu zato, ker so bili zavedni Slovenci, prežeti z idealizmom in neskončno ljubeznijo do svojega trpečega naroda.

Bili so pripravljeni na vsako žrtev, smrt na okopih, da bi slovenskemu narodu priborili svobodo. Njihovi drzni, uspešni podvigi proti okupatorjem in OF so bili edinstveni sredi razvijajoče se mobilizacije partizanstva. Zadali so partizanom in Italijanom težke udarce, kljub številni premoči sovražnika.

Stari grad, Ratež, Smolenja vas, Vinji vrh, Stojdraga, Gracarjev turn, Št. Rupert, Krka, Trebeljev, Stara žaga, Zajčji vrh, Dolž, Trška gora, Škocjan. Lahko bi morda še naštevati te »spomenike« žrtev, krvi in uspeha.

Ti spopadi so bili izraz silne volje in odločnosti fantov, ki so imeli namen dobojevati svobodo narodu. Ti fantje niso poznali umika.

Prebivalci v okolici Prečne se spominjajo kakšen strah je zajel partizanstvo po boju nad vasjo, kjer so fantje-idealisti v kratkem jurišu zajeli in pregnali partizanski bataljon in to v dobi, ko so bili oni števičnejši.

To so bili fantje iz vseh mogočih skupin in poklicev. Bili so kmečki sinovi, študentje, delavci obrtniki, vojaki, toda med njimi ni bilo nestrpnosti, trenja ali celo sovraštva. Izhajali so iz vseh strank in skupin, toda pred očmi so imeli eno – biti bojevniki proti sovražnikom slovenskega naroda. To je bil njihov sveti, edini cilj.

Od prve sedemnajsterice so padli skoraj vsi. Nekateri že v ilegali, dva od Italijanov, štirje v boju z partizani, ostale smo srečali v udarnih edinicah slovenskega domobranstva.

Milan Kranjc, Dobrivoje Vasiljevc, Drago Tomažič, Alojz Dežman, Pode Selan, Joško Jakoš, Franc Mihelič, Franc Kremžar, Franc Kadunc, Jaroslav Novak, Dušan Memetović, Avgust Čirič, Ivan Gale, Nedin Mladen, Franc Nedoh, Franc Grum in edini preživeli, Ivan Korošec.

Prišel bo čas, ko bodo vstali novi bojovníki, in bodo dokončali zmago, ki vam je bila odvzeta!

M. D.

PROSLAVA NA ORLOVEM VRHU

Malo nas je skrbelo, kakšno bo vreme za našo vsakoletno prireditvev. Hvala Bogu, so se oblaki razpršili in sonce je obsijalo trato in drevje na Orlovem vrhu, Slovenske pristave v Genevi, Ohio.

Slovenske in ameriške zastave so plapolale, ko sta Milan Dular in Tone Strle ponesla lep venec v čast našim pomorjenim, k spomeniku vojnih in povojnih žrtev zločinskega komunizma.

Vsa Pristava je praznično vabila rojake k častnemu spominu nikdar pozabljenih naših fantov, ki so se borili in umirali v cvetu mladosti za Boga, narod in domovino.

Kot bi bila živa med nami, smo čutili, ko smo zrlí njuni sliki ob oltarju vladike škofa dr. Gregorija Rožmana in vrhovnega poveljnika, generala Leona Rupnika, sliki odeti krasno, bujno cvetje.

Množica, je prisluhnila nagovoru našega predsednika Filipa Oreha, ki je toplo pozdravil vse navzoče iz Clevelanda in okolice, Columbusa. New Yorka in Canade.

Predsednik je nas spomnil, da nismo prišli na izlet, temveč smo poromali na grob naših dragih, nepozabnih bratov, očetov, dedov, mož, stricev, prijateljev, pa tudi mater, sester, deklet, žena, otrok in dojenčkov, ki so umirali na nečloveški način, pod streli, noži, mučeni in mnogi še živi zasuti pod barbarskim komunizmom.

Fantje in moške so umirali nad ognjem obešeni z glavo navzdol. Dekleta, žene in matere, posiljene, izrabljane do nezvesti in končno postreljene ali zmetane žive v Krmsko jamo. Otroci so umirali v silosih brez vode, hrane in sanitarnih potreb. Dojenčki s bili izpostavljeni na soncu, brez hrane in vode, da jih je izsušilo sonce.

Vse te žrtve niso bile in ne smejo biti pozabljene, »dokler Sloven bo živ še kak.«

Spominska kapelica, Orlov vrh

Gospa Maruška Pogačnikova, je občuteno recitirala »Zalostni spomin na Kočevski rog«, ki jo je spesnil borec Polde omahen še leta 1946.

Častiti gospod Franci Kosem, ki je daroval sveto mašo za vse te naše mučence, je zajel vse trpeče, mučene in pobite v ganljivi pridigi.

Spomnil pa se je tudi vseh naših živih očetov, ob »njihovem dnevu«.

V molitev smo vključili tudi naše starejše, ki jim visoka leta branijo, da bi prišli med nas, enako tudi naše bolnike, posebno Milana Zajca.

Z pesmijo »Marija skoz življenje« smo prosili Mater božjo varstva za vse nas. Zaključili pa smo lepo prireditev z našo himno: Oče mati, bratje in sestre«.

Po maši pa so se navzoči zbrali v novi, krasni, pristavski dvorani, kjer so jim kuharica Sophie Mazi in pomočnice pripravile izvrstno kosilo in pecivo. Tudi za žejna grla je bilo dobro poskrbljeno.

V prijetni družbi, pogovorov, kramljanju in pozdravi so rojaki še dolgo ostali. Kar ni se dalo posloviti. Bog daj, da bi ta velika clevelandska družina obstajala še doldo dolgo.

Polde Omahen

ŽALOSTNI SPOMIN NA KOČEVSKI ROG

V Kočevskem Rogu grob ob grobu
Mati išče sina,
Ko ga je našla,
na mrzli grob je pokleknila,
vsa solzna je dahnila:
O moj sinko, radost moja,
Kje mladost počiva tvoja?

Ne jokaj, mila mati moja
Teži me solza tvoja,
Na žaluj, saj nisem sam
Tisoče prijateljev
Okrog sebe imam.

GOLI OTOK

V taboriščih so bile žrtve in izvršitelji.
Na Golem otoku pa so bile žrtve izvršitelji.

**»Mi gradimo Goli otok.
Goli otok gradi nas.«**

To je glavni slogan otoka, katerega ime se je izgovarjalo zelo potihlo in za javnost popolnoma nedostopen otok, pekel med vročim kamenjem, ko so zapornikom pripeli kratico IB – informbiro.

Z dogajanjem na Golem otoku in bližnjem ženskem zaporniškem otoku, Sv. Grgurjem, so otočno usodo ljudi, ki so v prejšnjem stoletju preživljali najhujše trenutke življenja, podoživljali turistični obiski.

Izropane stavbe nazadržno propadajo, slogani po pročeljih bledijo. Kmalu bu izginil tudi velikanski napis TITO s peterokrako vezdo.

Prvi zaporniki so prišli na otok, kjer ni bilo ničesar. Vse kar je bilo nekaj lesenih barak za bodečo žico, za katere se ne ve, kdo jih je zgradil in kdo so bili ljudje, ki jih ni več.

Na otok je prišla druga skupina zapornikov in takrat se je začel »Goli otok«. To so bili zaporniki, z obljubo, da bodo kmalu izpuščeni ter z zahtevo, da opravijo nalogo.

Začelo se je z napadi na prvo skupino in že v tej prvi skupini sta bila dva zapornika ubita, več kakor trideset pa pretepenih.

Vse to so opazovali pripadniki Udbe in miličniki a se niso smeli vmešavati.

Goli otok je bil zamišljen tako, da se zaporniki medsebojno mučijo in uničujejo.

Za zapornike je bilo posebno ponižujoče dejstvo, da so morali znova skozi »sodni« postopek, preizkavo, zasliševanja. Bili so izdajalci naroda in partije.

Morali so vse, s katerimi so se pogovarjali ovajati komandi. Če niso dali odgovora, ali navedli imen, za to negativnost je bil pristojen zaporniški aparat, ki je vodil zasliševanja in mučenje. Prav po tem se izvršitelj. – otok razlikoval od drugih koncentracijskih taborišč, kjer se je vedelo, kdo je žrtev, kdo izvršitelj. Na **golem otoku pa so bile žrtve izvršitelji.**

Zapornike so pretepali že na ladji. Ko je ta prišla v pristan, se je ponovilo še hujše pretepanje.

»Udari po bandi!« so se drli. To je bilo vse iz lastnega strahu, če me opazujejo, da tepem premalo.

Na otoku so ustvarjale nove skupine, ki so prihajale in postajale del nekakšne mase, kjer se je ovajalo vse vprek, tožilo, preklinjalo, udarjalo – bil je pravi pekel.

»Osvobodilna fronta«, za koga? Za komuniste ne, za protikomuniste tudi ne? Za koga torej?

Za živega satana, ki je obsedel te ljudi, da so delali s temi ljudmi satansko. Zato so bile **ŽRTVE IZVRŠITELJI!!**

Ob Lipi sprave na ljubljanskih Žalah

Mladina 21. 06. 1991

V cerkvi na Žalah je tedaj vodil bogoslužje z nagovorom ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar.

Med križe in ciprese ter med velikansko grobišče je trobenta zadonela Tišino.

Kranjski, Obrtniški zbor dr. Janeza Bleiweisa je prinašal pesmsko sporočilo:

Himno Žive naj vsi narodi, Večerni Ave, Donna nobis pacem, Slovenec sem, Lipa zelenela je.

Govorniki so bili štirje, če vključimo nagovor nadškofa Alojzija Šuštarja v cerkvi. Ob Lipi sprave so bili: Stane Klep iz Kranja, Dr. Peter Urbanc iz Kanade, ter Mag. Ivan Korošec iz Argentine.

Dr. Peter Urbanc in Mag. Ivan Korošec sta prvič po vojni obiskala domovino Slovenijo.

Nadškof Šuštar je poudaril:

Težko je priznati krivdo, a ni ga, ki bi bil brez nje. Še težje je odpustčati.

Človeško je: obračunavati, se maščevati, zahtevati pravično kazen.

Božje je: odpustčati! »Vsi živimo od tega, da nam Bog vedno znova odpusča, je dejal nadškof.«

»Ni mogoče izbrisati vsega hudega, vsega pozabiti. Zato pa moramo imeti mnogo potrpljenja z drugim in samim seboj.

Potrpljenje moramo imeti z drugim, ki pravijo, da ne morejo, da nočejo, ne bodo odpustili« Kristjan odpusča, kar je znamenje plemenitosti; ta vodi v spravo.

»Saj nas še spremlja spomin na preteklost. Marsikatera bolečina od prej ostane v srcu, ker je morda tako huda, da človek čustveno

sploh ne more doživeti resnične sprave. Sprava ostaja v osebni svobodni odločitvi. Z odpuščanjem presegamo preteklost, ko hočemo vse to razčistiti in urediti, tako, da bi iz hude preteklosti našli moči za drugačno sedanost, predvsem pa za drugačno prihodnost,« je sklenil svoje misli nadškof Šuštar.

Klep je posegal v čas mučenj državljanske vojne, obsodil krivice, vabil k odpuščanju in spravi.

Po 46-letih tujine je dr. Peter Urbanc iz Toronta dejal, da je bil škof Rožman zanj knezoškof, veliki Slovenec v najtežjih časih je opravil ogromno narodno delo.

»Brez njegovega povratka na slovensko božjo njivo, ne bo zaključena državljanska vojna, brez njegovega povratka, bo sprava pomanjkljiva.

Kar jih leži pobitih v slovenskih grobiščih iz vojnega in povojnega časa »so vsi predhodniki slovenske svobode.«

Mag. Ivan Korošec, pesnik, pisatelj, govornik in publicist, je skoraj petdeset let deloval v Buenos Airesu, kamor se je kot pripadnik nekdanje kraljeve vojske umaknil po koncu druge svetovne vojne.

V pravem duhu in iz glave je govoril govornik Korošec, ki je v Borštnerjevem slogu zagrabil poslušalce.

Z lepo, sončno našo besedo je zastopal slovensko Argentino ter njeno čutenje ob Lipi sprave. Zgovorna, ganljiva, z dihom svežih gorskih juter je bila Koroščeva beseda, kakor je ne znamo ceniti v domovini sami ... »Prihajam iz konca sveta, kjer se med grmenjem lomijo ledeniki Andskih gora, kjer so reke široke kot morja in gredo razdalje v neskončnost. Pa vendar v tistih razdaljah slovensko srce ne najde prostora za slovenski topli dom domačnosti, kakor je bil nekoč med griči, pod gozdom, tam doli za našo vasjo.

Pol stoletja sem te nosil v srcu, po tujih cestah, pol stoletja sem hrepenel po tebi in sanjal o tebi na tujem, Slovenija moja draga! Hvala ti Križani za ta veliki dan ...

»Kdor je resnično trpel za domovino, kdor je resnično umiral za domovino na katerekoli strani, temu ta žrtev ne bo nemogoča.«

Ta narod mora najti svojo dušo, da bo znal dati svobodo vsem. Edinost med brati je potrebna še preden zaide sonce, ker je pred vrati zgodovinski dogodek samostojne Slovenije.

Nikdar več ne bo nihče nikomur grozil. Nikdar več Slovence ne bo strah Slovence. Nikdar več samozvanih sodnikov. Nikdar več strela na brata.

Proč z grožnjami, z očitki, z nezaupanjem in strahom.

Bodimo zopet ljudje, bodimo različni, toda bodimo si zopet
BRATJE SLOVENC!

* * *

Dne 24. januarja 2013 je sestra Antonija Lovše, hči Marije Pomučnice, izpolnila 60. obletnico večnih zaobljub v Salezijanski skupnosti H.M.P.

DRAGA SESTRA ANTONIJA, ISKRENE ČESTITKE ZA SVETOST ŽIVLJENJA! NAJ TI VSEMOGOČNI BOG POPLAČA ZA VSE DOBRO, KAR OPRAVLJAŠ V ŽIVLJENJU!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljaajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

...

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

...

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

...

NAROČNINA (letna):

Za Slovenijo in Evropo 20 €.

Za vse druge države 20 USA dolarjev.

...

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Mag. Ivan Korošec,

Bratov Učakar 90

1000 Ljubljana

Slovenija.

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

...

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor

Tehnični urednik: Andrej Gale

Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc

Konzorcij: mag. Ivan Korošec

Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Ivan Dolnočar, mladi partizanski poveljnik, stoji v sredini. Mladenič, ki je odšel na Teharje obračunat z bratom Petrom, domobrancem. Ko je bratu »napel« svoje »litanije« je prijel za revolver in ga ustrelil.